

ὕγρων ἢ ἀερίων εὐρίσκομένων ὑπὸ τὸ ἔδαφος, 3) τὴν ἐξα-
κρίβωσιν τῆς ὑπογείου συστάσεως τοῦ ἐδάφους προκειμένου
νὰ γίνῃ θεμελίωσις οἰκοδομῶν κ.λπ. καὶ 4) τὴν προαγωγὴν
τῶν γεωλογικῶν ἐρευνῶν ἐνθ' ἂν.: 'Εργάζεται 'ς τὶς γεω-
τρήσεις ποὺ γίνονται 'ς τὴ Χαλκιδική. 'Σ τὸ χωριὸ τοῦ
γίνονται γεωτρήσεις, γιὰ νὰ βροῦν φλέβα νεροῦ. Τὸ 'Ἰνστι-
τούτο Γεωλογικῶν καὶ Μεταλλευτικῶν 'Ερευνῶν κάνει
γεωτρήσεις σὲ πολλὰ μέρη τῆς 'Ελλάδας. Τὰ ἐργαλεῖα ποὺ
χρησιμοποιοῦνται 'ς τὶς γεωτρήσεις εἶναι πολὺ ἀκριβὰ
σύνηθ. Κάμανε γεώτρ' ση κ' ἐτρεξε τὸ νερὸ ἄβ' λας (ἄφθονο)
Φτερν. Τοὺν εἶπανι π' θὰ γί'ν' γι' ὠτρηθ', γι' αὐτὸ φέρανι
τοῦ γιουτρεύανου. 'Σ τ' Θάσου γί'ν' κι ὠτρηθ' κι βρήκανι
ποὺλὸν πιτρίλιου σύνηθ. βορ. ἰδιωμ.

γῆ ἡ, κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ. Ροχούδ.) Καππ. (Οὐλαγ.
Τελμ.) Πόντ. (Ίμερ. Κερασ. Οἶν. 'Οφ. Τραπ.) Τσακων.
ζῆ Κάλυμν. 'ἢ Καππ. (Φάρασ.) Κάρπ. Κρήτ. (Βιάνν.)
Πόντ. (Χαλδ. κ.ά.) γῆ 'Απουλ. γῆ Καππ. ('Αραβάν. Μισθ.)
γῆς σύνηθ. 'ἢς Νάξ. ('Απύρανθ. Φιλότ.) Πελοπν. (Βούρ-
βουρ.) γῆση Βιθυν. (Κατιρλ. κ.ά.) Θράκ. (Μέτρ.) Προπ.
(Κύζ.) Πληθ. γῆς Λειψ. γῆσες ἐνιαχ. γῆσις Σάμ. γῆδες
Νάξ. (Γλυναῖδ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. γ ῆ. 'Ο τύπ. γ ῆς πιθαν. ἐκ τῆς συνεκφο-
ρᾶς τῆς λ. μετ' ἄλλης ἀρχομένης ἀπὸ σ, ὅπως εἰς τὴν συνήθη
φρ. 'ς τ ῆ γ ῆ 'ς τ ῆ ν ο ἰ κ ο υ μ ῆ ν η κ.τ.τ. Κατὰ Γ.
Χατζιδ., Einleit., 277 καὶ MNE 1,524, ἐκ τοῦ ἐμπροθέτου
κα τ ᾱ γ ῆς ἢ ἀπὸ σύμφυρ. τῆς γεν. γ ῆς μετὰ τῆς ὀνο-
μαστ. 'Ο τύπ. καὶ εἰς 'Ἡσύχ., βλ. Φ. Κουκουλ., 'Αθηνᾶ 27
(1915), Λεξικογρ. 'Αρχ. 75. Πβ. Fr. Trinchera, Syll.
graec. membr. 82 (11ου αἰ.) καὶ εἰς Σκλάβον, Συμφορ.
Κρήτ. στ. 252 (ἐκδ. Wagner σ. 60) καὶ εἰς Πεντάτευχ.
(ἐκδ. D.C. Hesselung) Γένεσ. 1,1 καὶ 'Εξοδ. 10,15 καὶ 'Ε-
ρωτόκρ. Ε 1529 (ἐκδ. Σ. Ξανθοῦδ.) «θωρῶ τὸν οὐρανὸ γελᾶ,
τὴ γῆς καὶ καμαρώνει». Πβ. καὶ S. Psaltes, Gramma-
tik Byzant. Chron. 142. 'Ο τύπ. γ ῆ σ η κατ' ἀναλογικ.
ἐξομαλισμὸν πρὸς τὰ εἰς -σ η θηλ., ὡς β ρ ὕ σ η, ζ ῆ σ η,
π λ ᾱ σ η κ τ τ.

Α) Κυριολ. 1) 'Ο πλανήτης Γῆ λόγ. κοιν.: Τὸ φεγγάρι
εἶναι μικρότερο ἀπὸ τὴ γῆ. 'Η γῆ γυρίζει γύρω ἀπὸ τὸν ἥλιο
κοιν. Θὰ ζωθῇ ἡ γῆς μ' ἓνα σκοινὶ (ἐκ διηγ.) Πελοπν. (Κο-
παν.) 2) 'Η ἐπιφάνεια τοῦ πλανήτου Γῆ, ἡ ἑκτασις ἐπὶ τῆς
ὁποίας ζῇ καὶ δρᾷ ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰ ἄλλα ἔμβια ὄντα καὶ
ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀναπτύσσονται τὰ φυτὰ κοιν. καὶ 'Απουλ.
Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Βγήκε ὁ ἥλιος καὶ φώτισε
τὴ γῆ. 'Εχει ὅλα τὰ καλὰ τῆς γῆς κοιν. 'Ο Θεὸς καὶ ἡ
γῆς ἔγιν' ἓνα (ἐπὶ μεγάλης κακοκαιρίας) Πελοπν. (Μεσσην.)
Τ' ἔταν ἡ φωνή 'ς σὸν οὐρανὸν καὶ τ' ἄλλο 'ς σὴν ι-ῆν (ἐ-
κραύγαζε τόσον δυνατὰ, ὥστε ἡ φωνή του ἐκ τῆς γῆς
ἐφθανε μέχρι τοῦ οὐρανοῦ) Τραπ. || Φρ. 'Σ τὴ γῆ 'ς
τὴν οἰκουμένην - 'ς τὸν κόσμον - 'ς τὸν οὐρανὸ (δὲν ὑπάρ-
χει — δὲ βρίσκεται — δὲν γίνεταί τι ἐφ' ὁλοκλήρου τῆς
γῆς, οὐδαμοῦ τῆς γῆς) κοιν. Τοῦτο δὲν ἦταν γενωμένο 'ς
τὴ γῆς 'ς τὴν οἰκουμένην Πελοπν. (Βούρβουρ.) 'Σ τὴ 'ἢς
'ς τὸ γόσμο δὲν ὑπάρχ' ἡ καλωσύνη δου — ἡ ὁμορφιά
τῆς Νάξ. ('Απύρανθ.) 'Εταν ἀνιψάκι 'χα καὶ 'ὦ 'ς τὴ 'ἢς
'ς τὸ γόσμο κ' ἐπέθανε αὐτόθ. || Φρ. Δὲ δόνε θέλει μονδὲ 'ς
τὴ γῆ μονδὲ 'ς τὸν οὐρανὸ Κρήτ. 'Απὸ τὴ γῆ ὡς τὸν οὐρανὸ—
ὡς τὸ Θεὸ (πολὺ μεγάλο, π.χ. τὸ δίκαιον, ἡ ἀγάπη, ἡ ἐχθρα
τινὸς κ.λπ.) κοιν. 'Εχ' δίκιον ἀπ' α' γῆς ὡς τὸν οὐρανὸ Θεσσ.
Πβ. ὁμοίαν διάκρισιν εἰς Μηναῖον 3,25, 'Εσπερ. αὐ ἔχων
θρόνον οὐρανὸν καὶ ὑποπόδιον τὴν γῆν». Τὸν ἔκλαψεν ἡ

γῆς κι ὁ κόσμος (ἅπαντες) Σῦρ. Μαζεύτηκε ἡ γῆς κι ὁ κό-
σμος πολλὰχ. 'Ητρεξένε ἡ γῆς τσ' ὁ κόσμος 'Ανδρ. 'Απὸ
τὸ Θεὸ 'ς τὴ γῆς τοῦ τὴ βῆρα τὴ βροβατῖνα (χρησιμοποιοῦσας
πᾶν μέσον) Πελοπν. (Βούρβουρ.) Τοὺν ἔρρ'ξα 'ς τοῦ Θιὸ κι
'ς τ' γῆς (ἐπαφέθην εἰς τὴν θείαν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην δικαιο-
σύνην διὰ τὴν τιμωρίαν του) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Νὰ σ' εὔρη
ἡ Θιὸς κ' ἡ γῆ! (ἀρά) 'Ἰμβρ. Ποὺ νὰ μὴ ξημερωθῇς, γῆ καὶ
οὐρανέ μου! (ὁμοίως) Κρήτ. 'Ανέμου καὶ καπνοῦ, γῆ καὶ
οὐρανέ μου! (ὁμοίως) αὐτόθ. 'Ο Θιὸς κ' ἡ γῆ νὰ μοῦ τ' ἀξώση!
(νὰ σὲ ἴδω νὰ πάθῃς τοῦτο τὸ κακὸν) αὐτόθ. 'Πὲ τὸ Θεὸ νὰ
τό 'βρης καὶ 'πὲ δὴν ι-γῆ (ἀρά) Α. Ρουμελ. (Σωζόπ.) Νὰ
κάτσ' ἡ γῆ 'ποπάνω σου κ' ἐγὼ 'ποπανωθιό σου! Κύπρ.
Μὰ τὴν ι-γῆν! ἢ Μὰ τὴν ι-ῆν! (ὄρκος) Πόντ. 'Ο Θεὸς κ' ἡ
γῆ κ' ἡ ψυχὴ μου! Κρήτ. Νά! Οὐρανὸς κι γῆς! (ὄρκος) Εὔβ.
('Ακρ. Ψαχν. κ.ά.) Χάθηκε ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς γῆς (ἐξη-
φανίσθη) κοιν. 'Εχάθηκα ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς 'ἢς Νάξ.
('Απύρανθ.) || Παροιμ. Φρ. 'Εκίνησε γῆν καὶ οὐρανὸν (με-
τῆλθε τὰ πάντα πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ του) λόγ. κοιν.
'Η γῆ κονβάρι δὲ γίνεται! (δὲν εἶναι τὰ πάντα κατορθωτά)
Χίος Τρέμει ἡ γῆς, μὰ δὲ βουλάει (ὁ ἰσχυρὸς ἢ ὁ πλούσιος
δὲν κινδυνεύει νὰ καταστραφῇ ἐκ παροδικῶν ζημιῶν) Πε-
λοπν. (Καλάβρυτ.) Τί βρέχει ὁ οὐρανὸς καὶ δὲν τὸ πίνει ἡ
γῆς! (ὀφείλει τις νὰ ὑπομένῃ στωϊκῶς πᾶν κακὸν προερχό-
μενον ἐξ ἀνωτέρας βίας, θείας ἢ ἀνθρωπίνης) Κεφαλλ.

Τί ἔβριξιν ἡ οὐρανὸς κ' ἡ γῆ 'ἐν δὲ δυνάστην!
(συνών. μετὰ τὴν προηγούμεν.) Λυκ. (Λιβύσσ.) Τί δίνει ὁ
Θεὸς καὶ δὲν τὸ βαστάει ἡ γῆ! (συνών. μετὰ τὴν προηγούμεν.)
Πελοπν. (Μεσσην.) Τί ρίχνει ὁ οὐρανὸς καὶ δὲν τὸ κρα-
τάει ἡ γῆς! (συνών. μετὰ τὴν προηγούμεν.) Πελοπν. (Γαργαλ.)

'Οσα βρέχει ὁ οὐρανὸς ἡ γῆ τὰ καταπίνει

(συνών. μετὰ τὴν προηγούμεν.) 'Ηπ.

Ντὸ ἔβρεξεν ὁ οὐρανὸν ἡ γῆ νὰ μὴν ἐδέχτην!

(συνών. μετὰ τὴν προηγούμεν.) Πόντ. (Τραπ.)

'Ο οὐρανὸν ντὸ ἔβρεξεν κ' ἡ γῆ 'γαπούλ' κ' ἐποίκεν!

(συνών. μετὰ τὴν προηγούμεν.) Πόντ.

'Ε' δὰ 'κανε ὁ οὐρανὸς τσ' γῆς δὲ δὲ ἡδέχτη!

(συνών. μετὰ τὴν προηγούμεν.) Σκυρ. 'Σ τὸν οὐρανὸ σὲ γύ-
ρενα καὶ 'ς τὴ γῆ σὲ βρῆκα! (ἐπὶ ἀπροσδοκίτου συναν-
τήσεως προσώπου, τοῦ ὁποίου ἔχομεν ἄμεσον ἀνάγκην
διὰ νὰ μᾶς βοηθήσῃ εἰς δύσκολον κατάστασιν μας) κοιν.
'Σ τὸν οὐρανὸ τὸ γύρενα καὶ 'ς τὴ γῆ τὸ βρῆκα (δι' ἀγαθὸν
τὸ ὁποῖον ἀπεκτίθη ἀνελπίστως) κοιν. 'Ας σὸν οὐρανὸν ντ'
ἐράευν, 'ς σὴν ι-ῆν εὔρεν α' (ἀπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ ἐγύρευεν,
εἰς τὴν γῆν τὸ εὔρεν) συνών. μετὰ τὴν προηγούμεν.) Πόντ.
(Χαλδ.) 'Οσο σκεπάζει ὁ οὐρανὸς τὴ γῆ, σκεπάζ' ἡ μάνα
τὸ παιδί (ὅσο = ὡς, ὅπως ἡ μητρικὴ στοργὴ εἶναι ἡ προσ-
τατευτικὴ σκέπη τῶν τέκνων) Θήρ. || 'Ασμ.

Βγάζει φωνὴ 'ς τὸν οὐρανὸ, φωνὴ κάτω 'ς τὴ γῆση,

κ' ἡ πόρτα ἀπ' τὸ φόβο της ἀνοίξε μοναχὴ της

Θράκ. (Μέτρ.)

Τὴ γῆς τὸν κόσμον κάλεσε, τὴ γῆς τὴν οἰκουμένην,

καλεῖ γερόντους γιὰ τιμὴ καὶ νιοὺς γιὰ τὰ τραγούδια

Πελοπν. (Πύλ.)

Χρυσὴ κορδέλα ἔπαρε καὶ τὰ μαλλιά της δένει,

χαρὰ μεγάλη εἶνε 'ς τὴ γῆς 'ς τὴν οἰκουμένην

(ἔπαρε = ἔλαβεν, ἐπῆρε) Προπ. (Μαρμαρ.) 3) 'Η στερεά,
ἡ ξηρά, εἰς ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὴν θάλασσαν κοιν. καὶ
Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. Τσακων.: Δὲ ἔβλεπες παρὰ οὐρανὸ
καὶ θάλασσα (κατὰ τὸν πλοῦν) γῆ δὲ φαινόταν πουθενά
κοιν. Νὰ πατήσω γῆς, εἶπα μέσα μου, κι ἂν ξαναπατήσω
σὲ βαπόρι, νὰ μὲ φτύσης! κοιν. Μωρέ, τί δ'λεῖα ἔχου γὼ

μὴ τί θάλασσα; Πάτα γῆς, νά εἶσι σίγουρος Εὐβ. ("Ακρ. Ψαχν. κ.ά.) Κ' ἡβούτ-ῖα κ' ἡπάαιν-νε 'ς τῇ ζῆ (καὶ κατε-
δύετο, ἐνν. ἡ γοργόνα, καὶ κατηυθύνετο πρὸς τὴν ζηράν) Κά-
λυμν. || Παροιμ.

Ἡ γῆ καταποντίζεται, κ' ἡ Μάρω καθρεφτίζεται
(ἐπὶ τῶν ἀσχολουμένων με ἐπουσιώδη καὶ προσωπικά
καὶ κατὰ τὰς δεινότερας τῶν περιστάσεων) Κέρκ. Ἡ
παροιμ. εἰς παραλλαγή. πολλὰ. Ἐπάτησα γῆς, χέσω βάρκα
σου (δι' αὐτοὺς ποὺ ἐπιδεικνύουν ἀγνωμοσύνην πρὸς τοὺς
εὐεργέτας των) Κεφαλλ. Ἐνεκάτωσεν τὴν γῆ με τὴ θά-
λασσα (ἐπὶ τῶν μηχανωμένων τὰ πάντα πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ
σκοποῦ των) Ἀμοργ. || Γνωμ. Γῆ πάτα κι ὅπου θές περ-
πάτα! (ἡ ζηρά, εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν θάλασσαν, εἶναι ἀσφα-
λὴς εἰς τοὺς ταξιδεύοντας) Χίος || Ἄσμ.

Βροντᾷ κι ἀπὸ τὸ πέλαγο, βροντᾷ κι ἀπὸ τὴ γῆσιν
καράβι καὶ ἀνέστησε καὶ κόπ'καν τὰ σκοινιά του
Προπ. (Κύζ.) || Ποίημ.

Ἐξ' ἀναβρῦζει κ' ἡ ζωὴ σ' γῆ, σ' οὐρανό, σὲ κῆμα
Δ. Σολωμ., 269. 4) Τὸ ἔδαφος, ἀδιακρίτως συστάσεως καὶ
εἰς ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὰ ὑπεράνω αὐτοῦ (οὐρανόν, ἀτμό-
σφαιραν, χάος κλπ.) κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ. Ροχούδ.)
Καππ. (Ἀνακ. Ἀραβάν. Φλογ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Οἶν.
"Οφ. Τραπ. κ.ά.) Τσακων.: Σείστηκε ἡ γῆς κάμποσ' ὥρα
Θεσσ. Δὲν ξιχώρ'ζεις γῆ καὶ οὐρανό (ἐπὶ μεγάλης κακοκαί-
ρίας) Εὐβ. ("Ακρ. κ.ά.) Ρούπωσε ἡ γῆς νερό Πελοπν. (Βάλτ.)
Χόρτασε ἡ γῆ νερό κοιν. "Οταν κἀνὴ πολλὰ χιόνια, ὄλ' ἡ γῆ
βγάξει νερό κοιν. Δροσίστηκε ἡ γῆς νερό "Ανδρ. Ἐδίφασεν
ἡ γῆς (ἐκ τῆς ἀνομβρίας) Κῶς Τῇ γαταφά'νε τὴν-γῆς (τὴν
καταφάγανε, τὴν ἐξήντησαν διὰ τῆς ἐξορύξεως πυρολίθων)
Κίμωλ. Κατρακύλησε ἀπ' τὴ σκάλα καὶ βρέθηκε 'ς τὴ γῆ
κοιν. Σκάπτουνε τὴ γῆ καὶ βρίσκουνε τ' ἀσήμι "Οφ. Μέσ'
'ς τὴ γῆς ἡκρυφνε τὸ βιός του "Ανδρ. Οἱ ἀγινάρες δὲν ἡβγά-
λανε ἀπάνω καρπό, μείνανε 'ς τὴν-γῆς Κίμωλ. Ἐρριφεν
το 'ς τὴ γῆ (τὸν ἔρριψε καταγῆς) Φλογ. Ἄμα δὲ γάν' ἡ γῆς
χόρτα, τ' λέμι κακουχρονιά (ἐνν. τὸ ἔτος κατὰ τὸ ὅποιον
δὲν ἐβλάστησαν χόρτα) Τῆν. (Ἰστέρν.) Τὰ λίρας ποὺ 'χωσά
τα 'ς σὴ χῆ (τὰς λίρας τὰς ἔκρυψα ἐντὸς τῆς γῆς) Ἀραβάν.
Γύρισε, χτύπησε τὸ μυτί σὴν ι-ῆ κ' ἔνουςε τί λοῆς ἦτουνε
(ἐκ παραμυθ.) Ἀμισ. Ἀ' σὴν ι-ῆν 'ξέβην (ἀπὸ τὴν γῆν ἐξῆλ-
θεν) Ἀνακ. Τὸ ι-χῆ παγωμένο 'ναι, μὴ κάρεσαι! (ἡ γῆ εἶναι
παγωμένη, μὴ κάρεσαι!) Ἀραβάν. Ἄν' ἐκακούα' τὰν ι-ζῆ
(τὸν ἔχωσαν εἰς τὴν γῆν, τὸν ἐνεταφίεσαν) Τσακων. Τοῦ
παππᾶ τ' ἀφτιά ἔχουνε φαροδουλὰ φύλλα κι ἀπλώνουνε 'ς
τὴ γῆς (τοῦ παππᾶ τ' ἀφτιά = ἡ ἐδωδιμος πόα Κοτυληδῶν
ἡ ὀριζοντία, *Cotyledon horizontalis*, τῆς οἰκογ. τῶν Σαρ-
κοφυλλιδῶν, *Crassulaceae*) Μακεδ. (Μεσορρώπ.) || Φρ.
Δὲν πατῶ 'ς τὴ γῆ (βαδίζω ἀκροποδητὶ) σύνθηθ. Συνών. φρ.
πατῶ 'ς τὰ νύχια. Δὲν πατεῖ 'ς τὴ γῆ (ἐξ ἀλαζονείας
ἢ μεγάλης χαρᾶς) κοιν. Ἀνοιξε-σκίστηκε ἡ γῆ καὶ τὸν κα-
τάπιε (ἐγένεν ἄφαντος, ὥς ἐάν τὸν κατέπιεν ἡ γῆ) κοιν.
Ἐσκισεν ἡ γῆ κ' ἡαλέν τον (ἡαλέν=ἡβαλέν τὸν ἔβαλεν ἐντὸς
τῆς, τὸν κατέπιε. Συνών. με τὴν προηγουμ.) Κάρπ. Διὸ
μέτρα γῆς πέφτει 'ς τὸν καθένα μας — σὲ ὅλους μας (ἄς μὴ
εἴμεθα πλεονέκται, διότι τελικῶς ὅλα τὰ ὑπάρχοντά μας θὰ
συμποσούνται εἰς ὅσον χῶρον καταλαμβάνει ὁ τάφος μας)
κοιν. Δὲν ἔχει μία ἀσκελιά γῆς γιὰ νὰ θαφτῇ (ἐπὶ λίαν πτω-
χοῦ ἀτόμου) Πελοπν. (Μάν.) Ὅ τὴ γῆ πατῶ καὶ 'ς τὴ γῆ
δὲ βρίσκομαι (εἶμαι ἐκτὸς ἐαυτοῦ ἀπὸ μεγάλην χαρὰν ἢ
θλίψιν) πολλὰ. Σὲ 'ῆς ἐπάτου γαί σὲ 'ῆς δὲν εὐρίσκομαι
Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Δὲ σηκώνει τὰ μάτια ἀπὸ τὴ γῆ (κοιτάζει
συνεχῶς πρὸς τὴν γῆν ἀπὸ σεμνότητά, συστολήν, ἄλλως

εἶναι χαμηλοβλεπούσης) κοιν. Γίνομαι γῆς
νὰ με πατῆς (ταπεινοῦμαι ὑπερβολικὰ ἀπὸ μεγάλην ἀγάπην
ἢ εὐγνωμοσύνην πρὸς τινα) πολλὰ. Ἀπὸ γῆς ὥς γῆς σκο-
τώνεται ὁ ἄνθρωπος (καὶ με ἀπλοῦν ὀλίσθημα εἶναι δυνατόν
νὰ φονευθῇ κανεὶς, ὁ θάνατος καρδοκεῖ ἀνὰ πᾶν βῆμα τὸν
ἄνθρωπον) Ἰων. (Κρήν.) Ἐμπῆκε 'ς τ' ἄβαθα τῆς γῆς (ἐξ-
φανίσθη ἀπὸ ἐντροπῆν) Πελοπν. (Πάτρ.) Τὸν ἔχωσε 'ς τ'
ἄφαντα τῆς γῆς (τὸν ἐξηφάνισε) Ζάκ. Ὅ τ' ἄπατα τσ' γῆς
θὰ τοῦ βρῆς αὐτὸ (ἐπὶ δυσσευρέτων) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ὅ τὰ
τάρατα τῆς γῆς (συνών. με τὴν προηγουμ.) Λεξ. Βλαστ.,
377 Τῶ γῆς τ' ὦτιν (τὸ ἀφτί τῆς γῆς δι' αὐτὸν ποὺ γνωρί-
ζει πολλὰ μυστικά καὶ τὰ ἀφηγεῖται με λεπτομέρειαν) Οἶν.
Πράματα τῆς γῆς (ἀγροί, κτήματα, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ
οἰκήματα καὶ τὰ κινητὰ) Κύθν. Μὰ τὴ γῆ! (ὄρκος) Κρήν.
Μὰ τὴν ι-γῆν (ὁμοίως) Κερασ. Μὰ ἐτούτῃ τὴ γῆς ὅπου πα-
τῶ! (ὁμοίως) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Μὰ τὴ 'ῆς ποὺ θὰ με φάῃ!
(ὁμοίως) αὐτόθ. Μὰ τὴ 'ῆς ποὺ θὰ με βάλουνε! (αὐτόθ.) Ποὺ
νὰ σὲ φάῃ ἡ γῆς! (ἀρά) πολλὰ. Ποὺ νὰ σὲ φάῃ ἡ μαύρη γῆς!
(ὁμοίως) Πελοπν. (Γαργαλ.) Ποὺ ν' ἀνοίξῃ ἡ 'ῆς, νὰ σὲ
βάλῃ μέσα! (ὁμοίως) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Νὰ σκιστῇ ἡ γῆς νὰ
σὲ καταπιῇ! (ὁμοίως) σύνθηθ. Ν' ἀνοίξ' ἡ γῆς κι νὰ σὲ πάρ'
(ὁμοίως) Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Ν' ἀνοίξ' ἡ γῆ κι νὰ σὲ πιῇ!
Μακεδ. Νὰ σὲ βάλω 'ς τὴ γῆ! (ὁμοίως) Πελοπν. (Βραχύν.)
Νὰ σὲ βάλω 'ς τὴ μαύρη γῆς! (ὁμοίως) Πελοπν. (Γαργαλ.)
'Σ σὸ μαῦρον τὴν γῆν νὰ χώνω σε! (ὁμοίως) Οἶν. Ὅ σὴν
ι-ῆν νὰ ἐμπαίντς! (ὁμοίως) "Οφ. Τραπ. Ὅ σὴν ι-ῆν κι ἀπάν'
τουμπίν (= τύμβος, σωρὸς χώματος) αὐτόθ. Ἀσ' σὴν ἐν-
τροπῆν μ' ἔλεγα ἄς σκίσκεται ἡ γῆ καὶ παίρῃ με ἀπέσ' Πόντ.
Ἀσ' σὴν ἐντροπῆν μ' 'ς σὴν ι-γῆν ἐσῆβα (= εἰσέβην, εἰσῆλ-
θον) αὐτόθ. Πβ. ἀρχ. Ξενοφ., Κυρ. παιδ., 5,5,9 «ἐγὼ μὲν
γὰρ δοκῶ δεκάκις ἂν κατὰ γῆς καταδύναι ἥδιον ἢ ὀφθῆναι
οὕτω ταπεινός». Ὅ τ' γῆς μπῆκα (ἐξ ἐντροπῆς ἢ ἐκ μεγάλης
συμφορᾶς) Εὐβ. ("Ακρ.) Σκίς'κι ἡ γῆς καὶ μ' ἔβαλε (συνών.
με τὴν προηγουμ.) Δαρδαν. Ποὺ νὰ μὴ σὲ δεχτῇ ἡ γῆς!
(ἀρά) πολλὰ. Ποὺ νὰ σὲ ξεράσῃ ἡ γῆ! (ὁμοίως) πολλὰ.
Νὰ σὲ ξεράσ' ἡ γῆς! (ὁμοίως) Βιθυν. (Κατιρλ.) Ποὺ νὰ
σὲ φτύσ' ἡ γῆς σὰ δοὺ λεβ'νάρ! (=λουπινάρι, λούπινο)
Λῆμν. Ὅ τ' ἡ γῆς δὲ δὲ χωνεύει (ἐπὶ ἀνθρώπου ἀμαρτωλοῦ)
Σκυρ. || Παροιμ. Σκάει ἡ γῆς καὶ τὸ λέει (καὶ τὸ μεγαλύτε-
ρον μυστικὸν θὰ γνωσθῇ κάποτε) Πελοπν. (Γορτυν.) Τρε-
πάει τ' γῆς (ἐπὶ τῶν πάντα μηχανωμένων πρὸς ἐπιτυχίαν
σκοποῦ των) Ἡπ. (Νεγᾶδ.) Ὅσον ἐν' ἄς σὴν ι-ῆν κι ἀπάν'
ἄλλ' ἀτόσον ἔ κι ἀφκά (ἐπὶ τοῦ δολίου) Πόντ. Ἡ παροιμ.
εἰς παραλλαγή. πολλὰ. Σὰν ἔ' σπρυχῇ ἡ γῆ, δὲ κἀν-ρεὶ σὲ
γιορτῇ (σπρυχῇ = ψυχρῇ ὁ χειμὼν δὲν εἶναι καθόλου πρόσ-
φορος εἰς διασκεδάσεις) Ροχούδ.

Π' ἐθέλεσεν κ' ἐπέθανεν, τὴν γῆν χαρὰν ἐποίκεν
(οὐδεὶς θλίβεται διὰ τὸν ἐξ ἰδίας θελήσεως ἢ ἀπρονοησίας
συμβάντα θάνατον τινος) Κερασ.

Ὅπόχει ἀπόξ' ἀπὸ τὴ γῆ κλαίει καὶ παντεχαίνει,
Ὅπόχει μέσ' ἀπὸ τὴ γῆ κλαίει καὶ δὲν παντέχει
(ἡ ἐλπίς συνοδεύει τὴν θλίψιν διὰ τὴν ἀπώλειαν ἀγνωστομένου
ἢ ἀποδημοῦντος προσφιλοῦς προσώπου, ἐνῶ ἡ θλίψις διὰ
τὸν θάνατον ἀγαπημένου εἶναι ἄνευ ἐλπίδος) Πελοπν. (Ἀρ-
καδ. κ.ά.) Ἀπάνω ἀπὸ τὴ γῆ ὅσα εἶναι περνοῦνε, κάτω ἀπὸ
τὴ γῆ δὲν περνοῦνε (ὅλαί αἱ θλίψεις τῆς ζωῆς περνοῦν, μόνον
ὁ θάνατος δὲν περνᾷ) Βιθυν. Ἄμα βλέπῃς φαί, τρῶε' ἄμα
βλέπῃς ξύλο, σκίζε τὴ γῆς τσ' ἔβαινε Ἰος Ἀλωναριάτ'κη
βρουχῇ χ'σάφ' 'ς τ' γῆ (ἡ βροχῇ κατὰ τὸν μῆνα Ἰούλιον
βοηθεῖ πολὺ τὴν γεωργίαν) Στερελλ. (Ἀχυρ.) || Αἰνίγμ. Οὐ-
ρανὸς χάσκωμα, γῆς πετάλι, κάττη πόδια, φιδιοῦ κεφάλι

(χάρκωμα = χάλκινος λέβης, κάττης = γάττος ἢ χελώνα) Κέρπαθ.

Ἔχω ἓνα πραγματάκι, πού τρουπάει τῇ γῆς καὶ βγαίνει (τὸ σπαράγγι) Πελοπν. (Χατζ.)

Σαῖτα κοκκινόκολη τρουπάει τῇ γῆς καὶ βγαίνει (ἡ φτέρη) Πελοπν. (Λακεδ.) Κόκκινη κοσσάρα 'ς σὴν ἰ-γῆν θαμένισσα (κοσσάρα = κόττα· τὸ κρομμύδι) Ὁφ. Τοῦ παππούλη μου τὰ γένια | μέσ' 'ς τῇ γῆς εἶναι χωμένα (τὸ κρομμύδι) Πελοπν. (Γορτυν. Δάρα Ἀρκαδ. Κοπανάκ. Ξηροκ. κ.ά.)

Σειέται ἡ γῆ, σειέται ἡ κόρη, | σειῶνται τὰ μεριά κ' οἱ κόλοι (ἡ γυναῖκα πού ὑφαίνει) Πελοπν. (Χατζ.) Ἀπαπὸν γῆ, ἀ-πουκάτ' γῆ κί 'ς τῇ μέσ' λιβαδιῷ (ἡ χορτόπιττα) Θεσσ. (Μοσχᾶτ.) Μ' ἓνα πιάτο βούτυρο ἀλείφω ὅλη τῇ γῇ (ὁ ἥλιος) Ἡπ. (Ραδοβύζ.)

Οὐρανὸς καὶ γῆ κουβάρι | σ' ἓνα τρικλοβυτινάρι, ἔχει πόδια σὰν τῆς γάττας, μαλλιάρὰ σὰν τῆς προβάτας (ὁ ἀκανθόχοιρος) Πελοπν. (Ξηροκ.)

Οὐρανὸς καὶ γῆ καρσέλα | καὶ 'ς τῇ μέσῃ περιστέρα (ἡ χελώνα) Ἡπ. (Ραδοβύζ.)

Σαῖτα κοτσινόκολη τῇ γῇ τρουπάει τσαὶ μπαίνει (ὁ βολβός) Πελοπν. (Κάμπος Λακων.)

Τηγάνι μανρουτήγανου 'ς τῇ γῇ παραχουμένου (τὸ μυρμήγκι) Θεσσ. (Γερακάρι.) Ἐφαγα τ' ἀγένητο, τὸ 'ψησα μὲ λόγια, ἤπια τσαὶ νερό πού δὲν ἀκούδαγε μήτε σὲ γῆ μήτε σὲ οὐρανὸ (Ὁ ἀποκλεισθεὶς ἀπὸ χιονοθύελλαν κυνηγὸς εἰς ἐρημοκλήσι, πού, ὅταν ἐπείνασε, ἔψῃσε τὸ ἔμβρυον τοῦ αἰγάγρου, πού εἶχε προηγουμένως φονεύσει. Τὸ ἔψῃσε μὲ φωτιά πού ἀναψε ἀπὸ τὰ ἐκκλησιαστικά βιβλία, τὸ ἔφρχε καὶ ἔπτε νερό ἀπὸ τὸ κρεμασμένο καντήλι) Πελοπν. (Ξεχώρι.) || Ἄσμ.

Γίνομαι γῆς νὰ μὲ πατῆς, χῶμα νὰ μὲ σκορπίζης, σκλάβος ἐγὼ, ρήγισσα σύ, πάδα σου νὰ μὲ 'ρίξης Κρήτ.

Ἀγελικά πατεῖς τῇ γῆς, καὶ τῶν ἀγέλω μοιάζεις Ἀντίπαρ.

Χαρήτε, νέοι, τὸ δουνιᾶ κι ἄλλος δουνιᾶς δὲ 'γέννη, κι ὅποιος θὰ βῇ 'ς τῇ μαύρῃ γῆς πλέο δὲ μεταβγαίνει Ψαρ.

Δὲν τοῦ 'ξίρα, λιβέντη μου, πὼς εἶναι ἡ ἀφεντιά σου, νὰ γίνου γῆς νὰ μὲ πατῆς, γιουφύρι νὰ πιράσῃς Μυκεδ. (Κοζ.)

Τούτ' ἡ γῆς πού τὴν πατοῦμι, | ὅλοι μέσα θέλα μποῦμι Ἡπ. (Κουκούλ.)

Τρέχουν τὰ μάτια μ' δάκρυα, στέκω τῇ γῆς καὶ βρέχω. κανεὶς δὲν ἦρτε νὰ τὰ 'πῇ, νὰ τὰ ρωτήσῃ τ' ἔχω Θράκ. (Μέτρ.)

Τῆς μαύρης κόττας τὰ φτερά 'ς τῇ γῆς νὰ ταναχτοῦνε καὶ τσῆ κακιᾷ γειτόνισσας τὰ μάτια της νὰ βγοῦνε Ἀντίπαρ.

Κοῖμα 'ς τσὶ νιοὶ, κοῖμα 'ς τὶ νιές, κοῖμα 'ς τὰ παλληκάρια, νὰ μᾶς τὰ τρώῃ ἡ μαύρη γῆς, ἡ μαυρισμένη πλάκα Πάρ. (Νάουσ.)

Σαράντα μέτρα ἔσκαψα τῇ γῆς μὲ τῇ βελόνα, νὰ βρῶ γκαὶ τὴν ἀγάπη μου τῇ μαρμαροκολώνα Πρωπ. (Μαρμαρ.)

Νά 'μουνε 'ς τῇ γῆς χορτάρι | τσαὶ 'ς τῇ μέσῃ σου ζωνάρι Ἰος

Ἡ θάλασσα τσαὶ τὰ βουνά, ἡ γῆς κι ὅλα τὰ πάντα μου λένε νὰ σ' ἀπαρηστώ, μὰ δὲν ἠξέρω γιάνδα Ἡράκλ.

Σὰν ἀρχινήσω νὰ σοῦ πῶ τὰ πάθια μου τραγούδια, ἡ μαύρη γῆς μαραίνεται, δὲ βγάλλει πιὸ λουλούδια Ἀμοργ.

Ἀγάλη-γάλη μὲ καιρὸ κ' ἡ γι-ῶρα δὲν ἐχάθη, καὶ μὲ τὰ βότανα τσῆ γῆς γιαιτρεύονται τὰ πάθη Κρήτ.

Τυραγνισμένο μου κορμί, βασανισμένο σῶμα, κάλλιο νὰ σ' ἔτρωγε ἡ γῆς παρὰ πού ζῆς ἀκόμα Κωνπλ.

Ἐδῶ τὸ λένε μαύρη γῆς κι ἀραχλιασμένο χῶμα, πού οἱ γι-ᾄσπροι μαῦροι γίνονται κ' οἱ κόκκιν' ἀραχλιά-ζοντ

(μοιρολ.) Πελοπν. (Δάρα Ἀρκαδ.)

Ὁ ξένος μέσ' 'ς τὴν ξενιτιὰ τί θέλει, τί γυρεύει πού 'κεῖ 'ν' τὸ χῶμα ἀγοραστό, ἡ γῆς καταρωμένη; (μοιρολ.) Πελοπν. (Καρβελ.)

Τέτοια καλὰ δὲ θὰ δὰ βρῆς | 'ς τὸν Ἀδὴ καὶ 'ς τὴν κάτου γῆς,

'ς τὴ σκοτειδιάρα φυλακὴ | ἐκεῖ θὰ πάης νὰ κλειστῆς (μοιρολ.) Πελοπν. (Λυγερ.)

Θὰ σὲ ρωτήσω νὰ μοῦ πῆς | ποιοὶ ἤρθαν 'ς τὴν ἀπαντὴ (ἀπαντὴ = προῦπάντησις, ὑποδοχὴ· μοιρολ.) Πελοπν. (Καρυόπ.) 5) Τὸ χῶμα τοῦ ἐδάφους κοιν. καὶ Καππ. (Ἀνακ. Ἀραβάν. Φάρασ.) Πόντ. (Κερασ. Ὁφ. Τραπ. κ.ά.) Τσακων. (Χαβουτσ. κ.ά.): Καλὴ - δυνατὴ-παχειὰ - γερὴ-κοπρισιμένη-μαλακὴ-βαρικὴ-φτωχὴ-ἀδύνατη-ξερὴ γῆ κοιν. Εἶναι χουντρό τοῦ χουράφ', ἔχ' γῆς (εἶναι εὐφορον, ἔχει παχὺ χῶμα) Σκιάθ. Τώρα μὲ τσὶ βροχάδες ἡ γῆς εἶναι μαλακὴ Πελοπν. (Γαργαλ.) Τὰ χουράφια 'ς τοῦ γάβου ἔχ'νε δυνατὴ γῆς Εὐβ. (Ψαχν. κ.ά.) Οὐλον πέτρα εἶναι, δὲ βρῆσ' γῆς τ' ἀλέτρι! Τί σ'τάρ' θέλ'ς νὰ κάμ'; αὐτόθι. Αὐτὲς οἱ γῆσις ἀραθ'μοῦνι τοῦ καλονκαίρ' (ἀραθ'μοῦνι = ἀραθυμοῦν, ἔχουν ἀνάγκη ὕδατος) Σάμ. 'Σ τὰ κατήφορα εἶναι ἀδύνατες οἱ γῆδεις Νάξ. (Γλυναῖδ.) Δὲ βρῆσκει γῆς ἡ ἐλὶα γιὰ νὰ μεγαλούσῃ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Ἐχουνε γῆς καλὴ Ἀντίπαρ. Ἀβοῦτο τὸ χωράφι καλὸν γῆν ἔχει Κερασ. Μὲ τὰ γῆς πολεμῶ 'μα (ἀσχολοῦμαι μὲ τὴν γεωργίαν) Τσακων. (Χαβουτσ.) || Φρ. Πῆρε τὸ χρῶμα - τὴν ὄψη τῆς γῆς (ἀδυνάτισε πολὺ ἐξ ἀσθενείας ἢ στενοχωριῶν καὶ ἔλαβε τὸ χρῶμα τοῦ ἀσθενοῦς ἢ τοῦ ἀνθρώπου ὅστις κινδυνεύει νὰ ἀποθάνῃ) πολλὰχ. Γί'ν' γῆς (συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Μακεδ. (Βλάστ.) Ἀνθρωπος τῆς γῆς (μελλοθάνατος) Πελοπν. (Οἶν.) Ἐγίνουμον ἀπάν' τῆς γῆς (συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Κερασ. Γῆς καὶ κλήματα! (προσφώνησις πρὸς τινα, τὸν ὁποῖον ἐπαναβλέπει τις μετὰ πολὺν χρόνον) Ἰθάκ. Μὰ τί γίνηκες, βρὲ νοικοκυρά; βὰ γῆς καὶ κλήματα! (αὐτόθι.) Συνών. φρ. Σ' ἂν τὰ χιόνη! Χάθηκε γῆς καὶ κλήματα (ἐγένετο παντελὴς καταστροφὴ) Κεφαλλ. Κάνει - φέρνει τῇ γῆς 'πὶ γῆς (ἀνακατεύει τὰ πάντα) Κύθν. Ἐκαμεν τὴν-γῆμ 'πὶ 'ῆ (ἐκίνησε πάντα λίθον) Ρόδ. Ἐκανε τὴν 'ῆς 'βὶ 'ῆς (συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Πελοπν. (Βούρβουρ.) Τὴν γῆν 'πὶ γῆν ἐποίκεν (συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Κερασ. Θὰ κάμῃ τῇ γῆς 'βὶ γῆ νὰ σοῦ κάμῃ τὸ χατίρι (συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Κύθηρ. Τὸ ἔκαμαν γῆς μὲ γῆς (ἄφησαν μόνον τὸ χῶμα τῆς γῆς, τὰ πρόβατα π.χ., τὰ ὅποια εἰσῆλθον εἰς ἀγρὸν ἐσπαρμένον. Ἐνταῦθα τίθεται ἡ πρόθ. μὲ ἀντὶ τῆς ἐπὶ. Πβ. τὴν φρ. ἔμεινε παρὶ μὲ παρὶ = χωρὶς χρήματα) Ἡπ. (Δολιαν.) Ἐκαμα τῇ γῆς μὲ γῆς (ἀνακάτωσα τὸ πᾶν, ἐκίνησα γῆν καὶ οὐρανὸν)

Κεφαλλ. "Εκαμε τήγ-γῆν τρουπητή (συνών. με τὴν προηγούμεν.) Ρόδ. Συνών. φρ. *Τά'κα νε ρη μα δειό*. "Ο Θεός νά σέ φυλά' ἀπ' ἄλλα παιδιὰ κι ἀπὸ φτωχὴ γῆς Κεφαλλ. "Η ἀδύνατη γῆ θέλει νοικοκύρη δαιμονιάρη (ὁ ἄγονος ἄγρὸς πρέπει νὰ καλλιεργῇται συνεχῶς διὰ νὰ ἀποδίδῃ) Χίος "Η γῆ κανένα δὲν ὀχτρεύεται (ἡ γῆ ἀποδίδει εἰς πάντας, ὅταν καλλιεργηθῇ καλῶς) Α. Ρουμελ. (Σωζόπ.) *Γελᾷς τῇ γῆς κρυφά, γελᾷ σου τζέινη φανερά* (ἡ παραμικρὰ παραμέλησις τῆς γῆς ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα μεγάλην ζημίαν) Λέσβ. *Τῇ γῇ ἔνα νά δ'νι γιλάσῃς, ἱκατὸ σὶ γιλᾷ* (συνών. με τὴν προηγούμεν.) Λέσβ. "Οπριος γελᾷ τῇ γῇ, κ' ἡ γῆς τότε γελᾷ (συνών. με τὴν προηγούμεν.) Κεφαλλ.

Λίη 'ἦς σέ θεράπεψη | καὶ πολλὴ σέ ξολοθρέψη

(ἡ περιορισμένη κτηματικὴ περιουσία καλλιεργουμένη ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ ἰδιοκτῆτου ἀποδίδει, ἐνῶ ἡ καλλιεργουμένη ἀναγκαστικῶς ἢ με ξένους ἢ κακῶς δὲν ἀποδίδει καὶ καταπονεῖ συγχρόνως τὸν ἰδιοκτῆτην) Νάξ. ("Απύρανθ.) "Επεσε χαμαί; Πιάσ' τήγ-γῆν τζαὶ σήκου πάνου (διὰ τῆς ἐργασίας εἰς τὴν γῆν ἐπιτυγχάνεται ἡ οἰκονομικὴ ἀνόρθωσις) Κύπρ. || "Ασμ.

Σ' ἀγάπησα, τί ἔκαμα; Τῆς γῆς τὴν ὄρη πῆρα
(κατήντησα ἐτοιμοθάνατος) "Ανδρ.

Παράστρισε τὸ χέρι μου κ' ἔπεσε τὸ ποτήρι
μηδὲ σέ γῆση ἔπεσε μηδὲ σέ πέτρ' ἀπάνου

Βιθυν. (Κατιρλ.) || Ποίημ.

Κάμνουσιν τσαὶ τὴν γῆν 'πὶ γῆν σγιὰν γλυκοσυντυχάν-νουν τσαὶ τσεῖνες πκιὸν θαρρούσιμες, γιατί τοὺς ὀρκομόν-νουν βάλλ-λουσιν 'φτὶν 'ς τὰ ψεύτικα τὰ λόγια ποὺ σκοτών-νουν Δ. Λιπέρτ., Τζιμπριώτ. τραοῦδ. 3,100.

"Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τύπ. *Κουμμέν' Γῆς Μακεδ.* (Σταυρ.) *Μεγάλη Γῆ Ρόδ. Κάτω 'ἡ Κάρπ. Χάλλκ. Μέσα 'ἡ Κάρπ. "Οξω 'ἡ Κάρπ. Σκασμένη Γῆς Στερελλ.* ("Αγιος Γεώργ.). β) "Αγρὸς πολλαχ.: "Εχ' πουλλὰς γῆσις Σαμ. Δὲν ἔχει μία ἀσκελέα γῆς καὶ κάνει τὸ νοικοκύρη! Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) || Γνωμ.

Σπίτι ὅσο χωρεῖς | καὶ γῆ ὅσο θεωρεῖς

(ἡ εὐρύχωρος οἰκία δὲν εἶναι τόσον ἀναγκαία εἰς τὸν γεωργὸν ὅσον ἡ μεγάλη ἔκτασις ἀγρῶν) Φολέγ. *Γιὰ γῆν γιὰ γίδκια* (για-για = ἡ-ἡ δὲν δύνασαι νὰ εἶσαι συγχρόνως καὶ ἐπιτυχῶς καὶ γεωργὸς καὶ κτηνοτρόφος· ἡ τὸ ἐν ἡ τὸ ἄλλο) Κύπρ. γ) Γῆπεδον, οἰκόπεδον πολλαχ. Θέλω νὰ χτίσω, μὰ δὲν ἔχω γῆ δική μου πολλαχ. *Κοστιζεῖ ἡ γῆ δὴ βολὲς πλιότερο κι ἀπὸ τὸ σπίτι* Πελοπν. (Γαργαλ.) Συνών. *οἰκόπεδο, σπιτότοπος σπιτοκαθιά, σπιτοκαθισιά, τόπος*. 6) Περιοχή, χώρα σύνθη.: "Οπου γῆς καὶ πατρίδα (ὅπου εὐτυχεῖ κανεὶς, ἐκεῖ εἶναι καὶ ἡ πατρίς του, ἀσχέτως ἂν πρόκειται περὶ ξένης χώρας) πολλαχ. "Οσο καὶ νὰ πῆς, εἶναι ξένη γῆς (ἡ τάδε) (παρὰ τὸ ὅτι ἐκεῖ εὐδοκιμοῦμεν, δὲν παύει νὰ εἶναι τὸ τάδε κράτος ξένη χώρα, ὅχι πατρίς μας) σύνθη. || Φρ. *Τὰ ἔκαμε-ἔγινε γῆς Μαδιάμ* (ἐπὶ πλήρους καταστροφῆς· ἡ φρ. ἐκ τῆς καταστροφῆς τῆς «γῆς Μαδιάμ» ὑπὸ τοῦ Ἰσραὴλ περιγραφομένης εἰς Ἀριθμ. 31,1 κέξ.) λόγ. κοιν. καὶ δημῶδ. πολλαχ. *Μπῆκαν 'ς τὸ μπιστάνι καὶ τό 'καμαν γῆς Μαδγιάμ* Εὐβ. ("Ορ. κ.ά.) "Ηκαμέν τα γῆς Μαριάμ (συνών. με τὴν προηγούμεν.) Σύμ. "Εγιναν γῆς Μαριάμ Πελοπν. (Τριφυλ.) *Γενῆκαν οὐλα γῆς Μπαριάμ. Δὲν ἔμεινε λίθι 'πὶ λίθι* Πελοπν. (Γαργαλ.) *Γῆς Μαριάμ γί'ν'καν Μακεδ.* (Σέρρ.) *Θά μᾶς ἔφτειναν γῆς Μαριάμ* Μακεδ. (Γρε-

βεν.) 7) Ὑπὸ τὸν τύπ. *μῆλα τ'ς γῆς*, τὸ φυτὸν Ἡλίανθος ὁ κονδυλόρριζος (*Helianthus tuberosus*), τῆς οἰκογ. τῶν Συνθέτων (*Compositae*), καθὼς καὶ κόνδυλοι τοῦ ἰδίου τοῦ φυτοῦ Θεσσ. (Βαθύρρ. Μυρόφυλλ. Πολυνέρ. κ.ά.) Μακεδ. (Βελβ. Γήλοφ. Δασοχώρ. Δεσκάτ. Κατάκαλ. Τρικοκκ. κ.ά.) 8) Ὑπὸ τὸν τύπ. *πατάτα τῆς γῆς*, ὄνομα φυτοῦ ὁμοιάζοντος πρὸς τὸν κισσὸν Μακεδ. (Μικρὸ Σούλ.) 9) Ὑπὸ τὸν τύπ. *φούσκα τῆς γῆς*, ὁ γαστερομύκης *Λυκόπερδον* τὸ τῶν βουκόλων (*Lycoperdon bovista*) τῆς οἰκογ. τῶν Λυκοπερδιδῶν (*Lycoperdaceae*) Κρητ. (Νεάπ.) Συνών. *ἀλεπόροδας, ἀλεποποροδή, ἀλεποπόροδι, γαιδοποροπόδαρο, λαγομάννα, λαγόροχι, πορομανίταρο*.

Β) Μεταφ. 1) Ὑπὸ τῆς ἐπιφάνειας ὑφάσματος ἢ ἐνδύματος, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔχουν φιλοτεχνηθῇ διακοσμήσεις χρώματος διαφόρου Νάξ. ("Απύρανθ.) Σύρ. κ.ά. *Φοροῦσε ἓνα μεταξωτὸ φουστάνι· ἡ γῆς του ἦτανε πράσινη με κόκκινα τριαδάφυλλα* Σύρ. "Η 'ἦς του 'ν' ἄσπρη κ' ἔχει κόκκινα γλαδάκια μέσα Ἀπύρανθ. 2) Εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν βιβλιοδετῶν, ὁ πρῶτος χρωματισμὸς τοῦ ἐξωφύλλου τῶν βιβλίων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου γίνονται διακοσμητικαὶ ἀποχρώσεις ἄλλου χρώματος Ἀθῆν. Συνών. *βάση 1 γ, κόμπος*.

γημόρι τό, ἀμάρτ. γημάρι "Ηπ. (Δρόβιαν.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. *γημόριοι*.

Τὸ τέταρτον στρέμματος.

"Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. *Γημάρι Κέρκ.* (Σιν.)

γημορία ἡ, Ζάκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γῆμορο*.

"Η μίσθωσις ἀγροῦ πρὸς καλλιέργειαν με τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ καλλιεργητοῦ νὰ ἀποδίδῃ εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην μέρος τοῦ εἰσοδήματος.

γημοριάζω ἀμάρτ. γιουμουριάζω Στερελλ. ("Αράχ. Παλαιοχ. Χαϊρών.) *γωμοριάζω* Πελοπν. (Βερεστ. Μαργέλ. Παιδεμέν. κ.ά.) *'μοριάζω* "Ηπ. — Λεξ. "Ηπίτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γῆμορο*, ὅπου καὶ *γῆμοουρο* καὶ *γῶμορο*. Ὁ τύπ. *'μοριάζω* ἀπὸ τὸ *'ημοριάζω* καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ τύπ. *'ἡμορο*.

1) Δίδω εἰς τινα ἀγρὸν, ἄμπελον κ.τ.τ. πρὸς καλλιέργειαν, με τὴν συμφωνίαν νὰ μοῦ ἀποδίδῃ μέρος τῆς ἐκάστοτε συγκομιδῆς "Ηπ. Στερελλ. ("Αρχ. Παλαιοχ. Χαϊρών.) — Λεξ. "Ηπίτ.: *Τοῦ χουράφ' τὸ 'χου γιουμουρίσ'* Ἀράχ. *Θὰ γιουμουριάσου τὰ χουράφια μ' κι θὰ πάου νὰ ζήσου 'ς τ'ν Ἀθήνα* Παλαιοχ. *Μπάκι γιουμουριάεις τοῦ χουράφ' 'ς τὸν Κουτσιάνου;* (μπάκι = μήπως) αὐτόθ. 2) Ἀναλαμβάνω τὴν καλλιέργειαν ξένων ἀγρῶν με τὴν συμφωνίαν ν' ἀποδίδω εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην μέρος τῆς ἐκάστοτε συγκομιδῆς Στερελλ. (Παλαιοχ.): *Θὰ γιουμαριάσου τὰ χουράφια τοῦ δεῖνα* 3) Μισθώνω εἰς τινα βοῦν πρὸς ἄροσιν Πελοπν. (Βερεστ. Μαργέλ. Παιδεμέν. κ.ά.): *Τὸ γωμοριάσανε πάλενες κεῖν' τὸ παλιόβοιδο ἐφέτο καὶ θὰ φοφήση οὐλο τὸ χειμῶνα 'ς τὸ καμάτι* Βερεστ.

γημοριάρης ὁ, ἀμάρτ. ἡμοριάρης "Ηπ. (Λάκκα Σούλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γῆμορο*, ὅπου καὶ *'ἡμορο*, καὶ τῆς παραγ. καταλ. *-ιάρης*.

Ὁ ἀναλαμβάνων ἀγρὸν πρὸς καλλιέργειαν με τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παρέχῃ εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην μέρος ἀπὸ τὴν ἐκά-

